

Vybrané témy finančnej gramotnosti

Vplyv inflácie na hodnotu peňazí, príjem, kúpnu silu, výnosy z investícií

Spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom

Banky v Slovenskej republike

Riadenie rizika a poistenie

Námestovo 2023

Ing. Eva Borovjaková

Vydané ako elektronická príručka v projekte Je to tým, že sme tím

Realizované z rozpočtovej rezervy predsedu vlády Slovenskej republiky, Eduarda Hegera.

Obsah

1	Vplyv inflácie na hodnotu peňazí, príjem, kúpnu silu, výnosy z investícií.....	3
1.1	Inflácia.....	3
1.2	Miera inflácie	4
1.3	Druhy inflácie.....	4
1.4	Príčiny a dôsledky inflácie	6
2	Spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom	9
2.1	Finančný trh.....	9
2.2	Národná banka Slovenska ako „jednotné kontaktné miesto“	12
3.1	Fond ochrany vkladov	13
3.2	Garančný fond investícií	14
3	Banky v Slovenskej republike	17
3.1	Banková sústava.....	17
3.2	Obchodné banky.....	17
4	Riadenie rizika a poistenie	23
4.1	Riziko	23
4.2	Poistenie	23
4.3	Sociálne poistenie a zdravotné poistenie.....	26
5	Vysvetlenie vybraných pojmov finančnej gramotnosti:	30
	Zoznam použitej literatúry	33

1 Vplyv inflácie na hodnotu peňazí, príjem, kúpnu silu, výnosy z investícií

Naučíte sa:

- Charakterizovať pojem inflácia?
- Popísať ako vplyva inflácia na moje príjmy, úspory, investovanie
- Uviest' ako sa ochrániť pred infláciou
- Porovnať ako rôzna výška inflácie ovplyvňuje správanie sa jednotlivcov a domácnosti
- Analyzovať vplyv inflácie najmä na hodnotu peňazí, príjem, kúpnu silu, výnosy z investícií

1.1 Inflácia

Všeobecný rast cien

V trhovej ekonomike sa môžu ceny tovarov a služieb kedykoľvek meniť. Niektoré ceny rastú, iné zasa klesajú. O inflácii hovoríme vtedy, keď dochádza k všeobecnému rastu cien tovarov a služieb, nie len k rastu cien jednotlivých položiek. To znamená, že za jedno euro sa toho dá kúpiť menej ako v minulosti, resp. euro má menšiu hodnotu ako kedysi.

Inflácia je znehodnotenie peňažnej jednotky v dôsledku ekonomickej nerovnováhy. Prejavuje sa rastom cenovej hladiny a zvýšením množstva peňazí v obehu.

Cenová hladina je celková úroveň cien statkov a služieb, ktoré sa v národnom hospodárstve predávajú a nakupujú. Priemerná cenová hladina sa vyjadruje pomocou **indexu cien spotrebiteľského koša**.

Infláciu meriame pomocou cenových indexov, najvýznamnejší je **Index spotrebiteľských cien – ISC**. Je konštruovaný na základe tzv. **spotrebiteľského koša**. Spotrebiteľský koš vyjadruje priemerné výdavky na bývanie, stravu, odevy, energie, dopravu, vzdelanie a iné základné statky a služby. Vypočíta sa ako vážený aritmetický priemer cien jednotlivých druhov tovarov spotrebnom koši.

Pozrite si **spotrebný koš 2021** podľa Štatistického úradu SR na:

https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_INTERN/sp0028rs/v_sp0028rs_00_00_00_sk

Index spotrebiteľských cien ISC sa vyjadří tak, že spotrebný koš (Q) ocenený v cenách bežného roku (P1) vydělíme spotrebným košom oceneným v cenách minulého roku, ktorý berieme za základ (P0).

Okrem ISC sa na meranie inflácie často používa **deflátor**, ktorý sa vyjadruje podobne, ale spotrebný koš je nahradený HDP. Je to podiel HDP v cenách bežného roku k HDP v cenách minulého roku.

Príklad výpočtu inflácie (zdroj: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.sk.html>)

Množstvo kúpené v roku 0	Cena (rok 0)		Cena (o rok neskôr)		Cena (o dva roky neskôr)	
	za kus	spolu	za kus	spolu	za kus	spolu
150 bochníkov chleba	1,50 €	225 €	1,30 €	195 €	1,60 €	240 €
100 šálok kávy	2,40 €	240 €	2,40 €	240 €	2,15 €	215 €
12 návštev u kaderníka	20,00 €	240 €	22,00 €	264 €	23,00 €	276 €
1 zimná bunda	145,00 €	145 €	176,00 €	176 €	160,00 €	160 €
Celková cena koša		850 €		875 €		891 €
Cenový index		100,0		102,9		104,8
Miera inflácie*				2,9 %		1,8 %

* Výpočet inflácie spotrebiteľských cien v eurozóne uskutočňuje každý mesiac Eurostat. Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (Harmonised Index of Consumer Prices – HICP) pokrýva v priemere približne 700 tovarov a služieb. Vyjadruje výdavky priemernej domácnosti v eurozóne na kôš produktov.

1.2 Miera inflácie

Miera inflácie sa definuje ako miera zmeny cenovej hladiny za určité obdobie a vyjadruje sa vzťahom:

$$\text{Miera inflácie v roku 2020} = \frac{\text{cenová hladina (rok 2023)} - \text{cenová hladina (rok 2022)}}{\text{cenová hladina (rok 2022)}} \times 100$$

Príklad: Index spotrebiteľských cien ((ISC) v roku 2023 je 125. V predchádzajúcom roku bol ISC 115.

Vypočítajte mieru inflácie v roku 2023.

Miera inflácie v roku 2020 =

Zaujímavosti: Inflácia spotrebiteľských cien v eurozóne od roku 1961:

https://sdw.ecb.europa.eu/quickview.do?SERIES_KEY=122.ICP.M.U2.N.000000.3.ANR

Zdroj: Eurostat a výpočty ECB podľa národných údajov.

1.3 Druhy inflácie

- **miernu infláciu** – je charakterizovaná jednociferným tempom rastu cien (1-9%), pomalým stúpaním cien, peniaze nestrácajú hodnotu, mena je dôveryhodná, nárast cien zohľadňujú úrokové sadzby, peňažný systém funguje, HDP neklesá, pri tejto miere inflácie je ekonomika stabilná,
- **cválajúca inflácia** – je charakterizovaná dvoj až trojciferným tempom rastu cien, spôsobuje v ekonomike veľké ekonomické problémy, je charakteristická rýchlym rastom cien, peniaze strácajú hodnotu, ľudia investujú, banky využívajú cenový index, peňažný trh zaniká, HDP klesá,
- **hyperinflácia** – presahuje 1000%-tné tempo rastu cenovej hladiny ročne. Je typická pre výnimočné stavy, ako je vojna, povojnový stav, mimoriadna katastrofa a podobne, ktoré nútia vlády dávať do obehu viac peňazí, prejavuje sa prudkým chaotickým nárastom cien, ľudia nedôverujú mene, peňažný trh zaniká, výroba je rozvrátená.

Obrázok:
Hyperinflácia v Nemecku v rokoch 1918
– 1924, zdroj: internet

Príklady zo sveta:

Najväčšia hyperinflácia bola v Maďarsku po druhej svetovej vojne. Počas jej vrcholu sa ceny zdvojnásobili každých 15 hodín. V Zimbabwe sa zdvojnásobili každých 24 hodín, na vo Weimare približne každé štyri dni. Weimarská republika (historický názov pre Nemecko) – po 1. sv. vojne nastal hospodársky kolaps. Celková miera inflácie dosiahla 3 250 000 %. Ľudia sa v takejto situácii radšej obrátili v výmennému obchodu (napr. lekár si za vyšetrenie pýtal namiesto peňazí klobásy). Povojnový dlh v markách predstavoval po hyperinflácii menšiu hodnotu ako kilo masla.

Aká je inflácia vo februári 2022 a 2023 vo svete a na Slovensku:

Február 2022	Február 2023
Turecko 36 %	Turecko 58 %
USA 7,5 %	USA 6,4 %
Argentína 50 %	Argentína 94,8 %
Venezuela 360 %	Venezuela 98,8 %
Slovensko 8,4 %	Slovensko 15,2 %

Úloha: Z grafu zistíte nasledovné informácie:

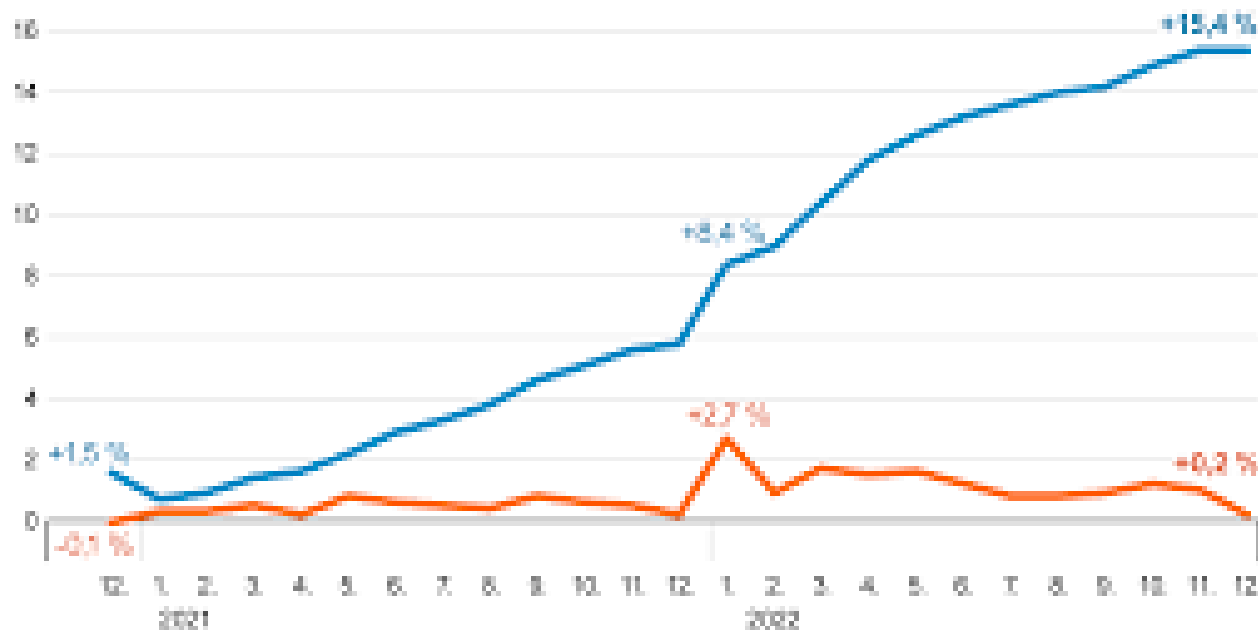
- v ktorom mesiaci bola v SR najnižšia miera inflácie.
- aká medziročná miera inflácie bola v mesiaci január 2022.
- aká miera inflácie bola v decembri 2022.

Inflácia – vývoj spotrebiteľských cien v SR*

(v %)

ŠTATISTICKÝ
URAD
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

*podľa národnej metodiky

— medzimesačne — medziročne

1.4 Príčiny a dôsledky inflácie

Príčiny inflácie:

- nadmerný dopyt,
- peniaze nie sú kryté zlatom (banka môže do obehu vydať viac peňazí),
- prudký nárast nákladov (mzdy, suroviny, energie), niektoré komodity (obilie), sucho, záplavy, ropa – zvyšovanie cien pohonných hmôt – zdražovanie dopravy,
- inflačné očakávania – ľudia očakávajú, že tovary a služby zdražia a preto si ho kúpia skôr (aj keď inflácia môže byť úplne iná ako sa očakáva).

Dôsledky inflácie:

- pokles reálnych príjmov obyvateľstva (síce dostanú viac peňazí, ale reálne si kúpia menej tovarov a služieb),
- podniky majú problém odhadnúť svoje ekonomické výsledky,
- znehodnotenie peňazí a úspor,

- zmena v štruktúre spotreby obyvateľstva (viac minú na životne nevyhnutné, menej na luxusné tovary a služby),
- znevýhodňuje veriteľov a zvyhodňuje dlžníkov,
- najviac postihuje chudobných,
- postihuje tých, ktorí sú odkázaní na stály príjem (dôchodok, plat, sociálne dávky),
- ak rastie príliš rýchlo, brzdí rozvoj ekonomiky štátu.

Typy ako znížiť vplyv inflácie na úspory a investovanie:

- Investujte pravidelne a nezabudnite, že investovanie je proces, pri ktorom sa môžete na určitý čas dostať do záporných čísel.
- Úspory, ktoré si necháme doma, sú v bezpečí, ale infláciou strácajú svoju hodnotu.
- Nebojte sa požiadať o radu odborníka.
- Starostlivosť o naše úspory je dlhodobý proces, ktorý si vyžaduje istú námahu a disciplínu.

Opakovanie:

1. Index spotrebiteľských cien ((ISC) v roku 2022 je 140. V predchádzajúcom roku bol ISC 100.

Vypočítajte mieru inflácie v roku 2022.

.....

1. Vymenujte a popíšte druhy inflácie
2. Aká je súčasná miera inflácie na Slovensku?
3. Pri akej miere inflácii hovoríme o cenovej stabilite?
4. Je deflácia priaznivý jav v ekonomike?
5. Pozrite si film o inflačnej príšere: https://www.youtube.com/watch?v=1B_kCtSkblg

Úloha: Doplňte do tabuľky, na koho inflácia viac či menej negatívne účinky:

	Negatívne dôsledky inflácie	Menej negatívne dôsledky inflácie
1.		
2.		
3.		
4.		

1. Veritelia, dlžníci
2. Obyvateľ dediny (samozásobiteľ),
obyvateľ mesta
3. Dôchodcovia, pracujúci
4. Dodávatelia, odberatelia

Úloha: Doplňte vhodný výraz

- V období inflácie rýchlejšie rastú výdavky na základné a klesajú výdavky na predmetyspotreby.
- získavajú, veritelia strácajú.
- Inflácia vlastníkov hmotných statkov (napr. nehnuteľností, umeleckých predmetov a pod.). Cena ich majetku
- sa hotovostné peniaze a úspory. Každá inflácia blahobyť spoločnosti, sociálne istoty a sociálnu spravodlivosť v krajine.

Úloha 3 Pokúste sa odhadnúť dôsledky inflácie podľa obrázkov:

.....

.....

.....

1 Spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom

Naučíte sa:

- Vysvetliť dohľad nad finančným trhom v Slovenskej republike – Národná banka Slovenska ako „jednotné kontaktné miesto“.
- Vysvetliť rozdiel medzi Fondom ochrany vkladov a Garančným fondom investícií.
- Charakterizovať finančné inštitúcie a využívanie ich produktov a služieb cez internet.

2.1 Finančný trh

Finančný trh sa považuje za **vrchol ostatných trhov**, je univerzálny trh, lebo jeho prostriedky sú využiteľné vo všetkých oblastiach. Prostredníctvom finančného trhu sa presúvajú finančné prostriedky od tých, ktorí ich majú k tým, ktorí tieto prostriedky potrebujú.

Na finančnom trhu sa sústreďuje **ponuka** finančných prostriedkov a **dopyt** po týchto prostriedkoch. Dohľad nad finančným trhom vykonáva Národná banka Slovenska.

Kto vstupuje na finančný trh?

Rôzne subjekty, ktoré sledujú vlastné ciele – sú to najmä domácnosti, podniky a štát. Vystupujú v úlohe veriteľov (prebytkový sektor) alebo dlžníkov (deficitný sektor).

Základná úloha finančného trhu: presunúť voľné peňažné prostriedky z prebytkového sektoru do deficitného sektoru prostredníctvom finančných nástrojov (napr. cenných papierov, úverov, vkladov v bankách, drahých kovov, poistenia a pod.).

Cena – je výsledok stretnutia ponuky a dopytu po nástrojoch finančného trhu. Môže mať podobu kurzu cenných papierov, úroku, kurzu zlata, devízového kurzu,

Členenie finančného trhu:

Na finančnom trhu rozlišujeme tieto segmenty (zložky):

peňažný trh	kapitálový trh	poistný trh	devízový trh	trh drahých kovov
-------------	----------------	-------------	--------------	-------------------

Peňažný trh

Na peňažnom trhu sa obchoduje prevažne vo veľkom s krátkodobými finančnými nástrojmi, ktoré majú splatnosť **kratšiu ako 1 rok**. Finančné prostriedky, ktoré sa získavajú na peňažnom trhu, slúžia na krytie krátkodobých potrieb.

Subjekty, ktoré vstupujú na peňažný trh:

- ✓ **štát** – obstaráva na peňažnom trhu peňažné prostriedky na krytie krátkodobého deficitu štátneho rozpočtu
- ✓ **podnikateľský sektor** – získava prostriedky napr. na výplatu miezd, výplatu dividend akcionárom, platenie dani štátu, a nákup zásob,
- ✓ **banky** – na peňažnom trhu upravujú svoju likvidáciu v súlade so zákonnými predpismi medzi sebou alebo si vypožičiavajú od centrálnej banky,
- ✓ **obyvateľstvo** – vypožičiava si peniaze na financovanie potrebných predmetov.

Nástroje peňažného trhu:

- **krátkodobé úvery a pôžičky** (napr. kontokorentný, eskontný, lombardný úver)
- **krátkodobé vklady** (napr. vklady na požiadanie)
- **krátkodobé cenné papiere** (*pokladničné poukážky štátu a bánk – splatné do 30, 60, 90 dní, šeky, zmenky, depozitné certifikáty*)
- **Iné krátkodobé nástroje**- *napr. faktoring, operatívny lízing*)

Základnou cenou na peňažnom trhu je **úrok**.

Pre nástroje peňažného trhu je charakteristická **vysoká likvidita, nízke riziko, nižšie výnosy, vyššia stálosť cien**.

Kapitálový trh

Na kapitálovom trhu sa obchoduje so **strednodobými a dlhodobými finančnými nástrojmi** (splatnosť nad 1 rok). Získané finančné prostriedky slúžia na **financovanie dlhodobých investícií**.

Na tento trh vstupujú **rôzne subjekty**: Podniky, banky, poisťovne, správcovské spoločnosti, orgány verejného sektora, medzinárodné inštitúcie, obyvateľstvo.

Nástroje kapitálového trhu:

- strednodobé a dlhodobé **úvery** (hypotekárny),
- strednodobé a dlhodobé **vklady** (napr. termínované),
- strednodobé a dlhodobé **cenné papiere**,
- (napr. akcie, dlhopisy, podielové listy, ...),
- iné (**forfaiting, finančný lízing** a i.),

S týmito nástrojmi je spojený vyšší výnos a vyššie riziko ako s nástrojmi peňažného trhu. Cenami na kapitálovom trhu sú: **úrok, kurzy cenných papierov, ceny predkupných práv**

Kapitálový trh členíme na:

Primárny trh	Sekundárny trh
Je trh, na ktorom sa obchoduje s novými cennými papiermi, ktoré sú na trhu prvý krát .	Je trh, na ktorom sa obchoduje s cennými papiermi, s ktorými sa na fin. trhu už predtým obchodovalo.

Sekundárne trhy môžu byť: Organizované (burzou) alebo **neorganizované** (medzi podnikmi, príbuznými a pod.).

Devízový trh

- Na devízovom trhu sa stretáva ponuka a dopyt po zahraničných menách.
- Obchoduje sa s devízami (cudzou menou na devízových účtoch) a s valutami (hotovostnou formou cudzích peňazí)
- Na základe ponuky a dopytu sa vytvára menový kurz.

Menový kurz je cena peňažnej jednotky jednej krajiny vyjadrená v peňažných jednotkách iných krajín. Je to pomer, v ktorom sa jedna peňažná jednotka vymieňa za inú peňažnú jednotku.

Menový kurz: **devízový** (vzťah domácej a zahraničnej meny v bezhotovostnej forme)

valutový: vyjadruje vzťah domácej a zahraničnej meny v hotovostnej forme.

Trh drahých kovov

- obchoduje sa tu so zlatom, striebrom, platinou,
- najväčší význam má trh zlata,
- cena zlata je určená v USD za jednu trójsku uncu,
- **trójska unca** = základná hmotnostná jednotka na trhu drahých kovov. (1 trójska unca = 31,1034 g zlata),
- obchody sa uskutočňujú v tehách zlata (350 – 450 trójskych uncí, t. j. 11- 14 kg).

Najvýznamnejšie finančné centrá na trhu drahých kovov:

- Londýn, Frankfurt nad Mohanom, Paríž, New York, Tokio, ...)

Pozrite si vývoj ceny drahých kovov: <http://www.investicnezlato.sk/articles/view/dlhodobceny-striebra>

Poistný trh

Poistný trh je miesto, na ktorom sa stretáva dopyt po poistnej ochrane s jej ponukou.

Subjekty poistného trhu	
Na strane dopytu sú to fyzické a právnické osoby – občania, živnostníci, podniky	Na strane ponuky – poisťovne (komerčné a nekomerčné), sprostredkovatelia poistenia

2.2 Národná banka Slovenska ako „jednotné kontaktné miesto“.

Národná banka Slovenska

NBS je nezávislá centrálna banka. Tvorí vrchol bankovej sústavy.

Po vstupe SR do EÚ sa do Európskej menovej únie v roku 2009 sa zmenilo postavenie NBS. Je súčasťou Európskeho systému centrálnych bánk a Eurosystemu a musí sa riadiť spoločnými pravidlami.

Európsky systém centrálnych bánk tvoria Európska centrálna banka (ECB) a národné centrálné banky všetkých členov EÚ. (bez ohľadu nato, akú menu používajú).

Eurosystem – tvorí ECB a národné centrálné banky krajín, ktorých menou je euro (eurozóna). Jeho hlavným cieľom je udržiavať cenovú stabilitu.

Charakteristika NBS

- Je to právnická osoba so sídlom v Bratislave
- Svoje úlohy plní nezávisle od iných orgánov
- Najvyšším orgánom je Banková rada NBS, na čele je guvernér, ktorý zastupuje NBS navonok.

Hlavným cieľom NBS Slovenska je udržiavanie cenovej stability.

Základné činnosti NBS:

- **Podieľa sa na spoločnej menovej politike**
- **Vydáva eurobankovky a euromince**
- **Udrzuje devízové rezervy a uskutočňuje devízové operácie**
- **Vykonáva dohľad nad finančným trhom** (udeľuje a odníma povolenia na vykonávanie činnosti, ukladá sankcie bankám, poisťovniam, ...)
- **Zastupuje SR v medzinárodných inštitúciách** (v MMF, Svetovej banke, ...)
- **Podporuje fungovanie platobných systémov, riadi a zabezpečuje peňažný obeh**
- **Je bankou štátu** – vykonáva operácie pre vládu, centrále orgány, ...
- **Je bankou bánk** – vydáva povolenia na vykonávanie bankových činností, vykonáva nad bankami dohľad, banky si ukladajú v NBS vklady, NBS im poskytuje úvery, ...

Dohľad nad finančným trhom

Národná banka Slovenska (NBS) pri dohľade nad dohliadanými subjektmi:

- ustanovuje pravidlá obozretného podnikania a ďalšie požiadavky na podnikanie dohliadaných subjektov,

- dohliada na dodržiavanie ustanovení príslušných zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov v rámci národnej legislatívy, ako aj na dodržiavanie ustanovení právne záväzných aktov Európskej únie,
- vedie konania, udeľuje povolenia, licencie, súhlasy a predchádzajúce súhlasy, ukladá sankcie a opatrenia na nápravu,
- vydáva iné rozhodnutia, stanoviská, metodické usmernenia a odporúčania súvisiace s dohľadom nad finančným trhom,
- vykonáva dohľad na mieste a dohľad na diaľku nad dohliadanými subjektmi.

Národná banka Slovenska rozdeľuje finančné inštitúcie nasledovne:

- **banky** - tuzemské banky a pobočky zahraničných bánk,
- **poisťovne a penzijné fondy** – subjekty poisťného trhu a trhu dôchodkového sporenia,
- **podielové fondy** – tuzemské otvorené podielové fondy,
- **faktoringové, lízingové a splátkové spoločnosti** – tuzemské faktoringové spoločnosti, lízingové spoločnosti a spoločnosti splátkového financovania.

Úloha: Zistite na <https://nbs.sk/statisticke-udaje/financne-institucie/> aké faktoringové spoločnosti pôsobia na slovenskom finančnom trhu.

Viac o téme: <https://nbs.sk/dohlad-nad-financnym-trhom/legislativa/legislativa/>

3.1 Fond ochrany vkladov

Hlavnou činnosťou FOV je **ochrana vkladov** fyzických osôb a právnických osôb uložených v bankách, ktoré sú účastníkmi slovenského systému ochrany vkladov a **výplata náhrad** za pohľadávky z nedostupných zákonom chránených vkladov v prípade, kedy sa banka stane neschopnou vyplácať vkladateľom vklady.

Vklad sa považuje za **nedostupný**, ak je uložený v banke, ktorá bola vyhlásená Národnou bankou Slovenska za neschopnú vyplácať vklady, alebo uložený v banke, v ktorej bolo pozastavené nakladanie s vkladmi v dôsledku rozhodnutia konkurzného súdu vydaného v konkurznom konaní. V takejto situácii Fond ochrany vkladov vyplatí pohľadávky vkladateľov z chránených vkladov v banke v prvom rade z finančných prostriedkov, ktoré Fond získal z príspevkov bánk. Fond ochrany vkladov má zákonom o ochrane vkladov stanovené možnosti na získanie ďalších zdrojov pre vyplácanie náhrad.

Banky so sídlom na Slovensku sú **povinné** prispievať do Fondu ochrany vkladov odo dňa prijatia prvého zákonom chráneného vkladu. Pobočky slovenských bánk pôsobiace v zahraničí majú vklady chránené slovenským systémom ochrany vkladov.

Úloha: Zistite na stránke www.fovsr.sk tieto informácie:

a) Aké činnosti vykonáva FOV?

.....

b) Kto je účastníkom systému ochrany vkladov v SR?

.....

c) Do akej výšky sú chránené vklady v bankách?

.....

3.2 Garančný fond investícií

Garančný fond investícií je právnická osoba zriadená zákonom č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

(zákon o cenných papieroch). Garančný fond investícií **sústred'uje peňažné príspevky** obchodníkov s cennými papiermi a pobočiek zahraničných obchodníkov s cennými papiermi, správcovských spoločností a pobočiek zahraničných správcovských spoločností (osoby zúčastnené na ochrane klientov) **na poskytovanie náhrad** za nedostupný klientsky majetok prijatým osobami zúčastnenými na ochrane klientov na vykonanie investičnej služby.

Garančný fond investícií svojím pôsobením vytvára spolu s Fondom ochrany vkladov **komplexný systém ochrany klienta pri investovaní na peňažnom a kapitálovom trhu SR.**

Garančný fond investícií je **dohliadaným subjektom Národnej banky Slovenska**. Za chránený klientsky majetok poskytuje fond náhradu do výšky **50.000 EUR** z klientskeho majetku

Úloha: Zistite na stránke www.garancnyfond.sk tieto informácie:

d) Ktoré subjekty prispievajú do Garančného fondu investícií?

.....

e) Ktoré subjekty sú pod ochranou Garančného fondu investícií?

.....

f) Ktorým osobám neprislúcha náhrada z Garančného fondu investícií?

.....

Opakovanie

1. Charakterizujte finančný trh
2. Vysvetlite podstatu fungovania finančného trhu
3. Vymenujte segmenty finančného trhu
4. Charakterizujte peňažný trh
5. Vymenujte subjekty a nástroje peňažného trhu
6. Uveďte, čo je základnou cenou na peňažnom trhu
7. Vymenujte, čo je charakteristické pre nástroje peňažného trhu
8. Definuj kapitálový trh.
9. Vymenuj nástroje kapitálového trhu.
10. Vymenuj subjekty kapitálového trhu.
11. Uveď čo je cenou na kapitálovom trhu.
12. Vysvetli rozdiel medzi peňažným a kapitálovým trhom.
13. Vysvetli rozdiel medzi nástrojmi peňažného a kapitálového trhu.
14. **Rozhodnite, či ide o finančné nástroje peňažného alebo kapitálového trhu:**
 - a) Nákup akcií za účelom získania podielu v akciovej spoločnosti
 - b) Nákup štátnych pokladničných poukázok (krátkodobý nástroj)
 - c) Uloženie peňazí v banke na dvojročný termínovaný vklad
 - d) Poskytnutie úveru splatného do troch rokov
 - e) Poskytnutie hypotekárneho úveru
 - f) Predaj krátkodobej pohľadávky splatnej o tri mesiace, pred lehotou splatnosti.
15. **Vypočítaj koľko eur dostaneš za 20 000 CZK, ak kurz valuty nákup je 2, 123.**
16. **Ak predávaš americké doláre banke v hotovosti, použiješ kurz banky:**
 - a) Valuty nákup
 - b) Valuty predaj
 - c) Devízy nákup
 - d) Devízy predaj
17. **Odhadnite podľa medzinárodnej skratky meny, o akú menu ide:**

a) PLN	e) HUF	i) BGN
b) CZK	f) GBP	j) NOK
c) CHF	g) HRK	k) JPY
d) CAD	h) RUB	l) AUD
18. Rozhodnite, na ktorý segment finančného trhu prichádza finančný manažér podniku v týchto prípadoch:
 - a) Chce poistiť majetok podniku proti živelným pohromám

- b) Potrebuje požičať 100 000 € na tri mesiace na nákup materiálu
 - c) Navrhuje investovať voľné finančné prostriedky do zlata
 - d) Investuje voľné finančné prostriedky na základe rozhodnutia valného zhromaždenia akciovej spoločnosti do kúpy akcií inej akciovej spoločnosti
 - e) Potrebuje obstaráť americké doláre na plánovaný nákup zariadenia v USA
19. **Požičiate si 2 000 €** v banke s úrokom 8 % p. a. Vypočítajte výšku úrokov, ktorú zaplatíte banke.
20. **Požičiavate druhému podniku** pôžičku vo výške 1 000 000 € s úrokovou sadzbou 7 % ročne na obdobie jedného roka. Vypočítajte Váš čistý zisk, ak viete, že z úrokov budete platiť daň z príjmov vo výške 19 %.
21. Koľko peňazí predstavuje vaša strata, ak tieto peniaze z úlohy
- b) nepožičiate 20 dní. (Uvažujte so 7 % p. a., bez zdanenia).
22. Charakterizujte NBS
23. Uveďte hlavný cieľ NBS
24. Vymenujte základné činnosti NBS.
25. Popíšte Ako NBS vykonáva dohľad nad finančným trhom
26. Popíšte členenie finančných inštitúcií na Slovensku podľa NBS
27. Popíšte význam Fondu na ochranu vkladov
28. Popíšte význam Garančného fondu investícií
29. Porovnajte činnosť Fondu ochrany vkladov a Garančného fondu investícií

3 Banky v Slovenskej republike

Naučíte sa:

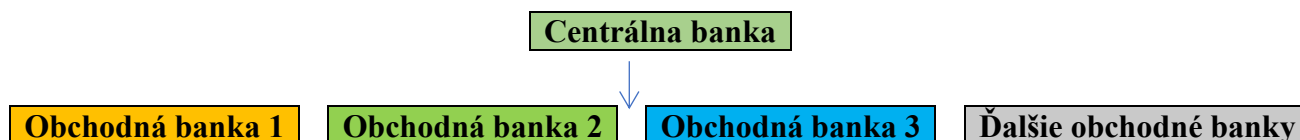
- Popísať bankovú sústavu a jej druhy
- Popísať činnosti obchodných bánk
- Charakterizovať ročnú percentuálnu mieru nákladov (RPMN), úrokovú mieru
- Navrhnúť výber najvhodnejšieho finančného produktu vzhľadom na svoje potreby.
- Identifikovať rôzne druhy úverov a ich zabezpečenie (vrátane úverov na bývanie resp. hypotekárnych úverov)
- Porovnať hlavné črty úročených účtov vo finančných inštitúciách (bežné účty, sporiace účty, termínované vklady).

3.1 Banková sústava

Bankovú sústavu tvoria banky pôsobiace v hospodárstve.

Banková sústava môže byť:

- **Jednostupňová** - centrálna banka vykonáva všetky bankové funkcie.
- **Viacstupňová** - najčastejšie je dvojstupňová sústava. Prvý stupeň tvorí centrálna banka a druhý stupeň tvoria obchodné banky.

V slovenskej republike je **dvojstupňová banková sústava**. Tvoria ju:

- **Národná banka Slovenska** – centrálna banka
- **Obchodné (komerčné) banky**

3.2 Obchodné banky

Obchodné banky tvoria druhý stupeň bankovej sústavy.

BANKA je právnická osoba so sídlom na území SR založená ako akciová spoločnosť, ktorá má povolenie na prijímanie vkladov a poskytovanie úverov, ako aj ďalších činností.

Okrem toho môžu vykonávať bankovú činnosť aj **pobočky zahraničných bánk**.

Obchodné banky musia vytvárať základné imanie. Ich cieľom je dosiahnuť **maximálny zisk**.

Úloha: Vymenujte aspoň 8 obchodných bánk, ktoré pôsobia na území SR.

Základné činnosti bánk:

- Pasívne – príjem vkladov, emisia vlastných dlhopisov
- Aktívne – finančné investície, poskytovanie úverov
- Neutrálne – zmenárenská činnosť, poplatky za vedenie účtov, platobné služby,...

Členenie obchodných bánk

Obchodné banky podľa zamerania (rozsahu poskytovania služieb)	
Univerzálne banky	Špecializované banky
Vykonávajú všetky druhy bankových činností	Zameriavajú sa len na určité bankové činnosti, vybraných klientov a pod.

Úloha 3: vymenujte 3 univerzálne a 3 špecializované banky v SR.

Obchodné banky podľa vlastníctva		
súkromné	verejné	so zmiešaným vlastníctvom

Úloha: Vysvetlite rozdiel medzi úrokom z vkladov a úrokom z úverov z pohľadu klienta banky. Ktoré úroky sa snaží banka zvyšovať a ktoré znižovať?

Pasívne operácie obchodných bánk

Ide o získavanie ZDROJOV, s ktorými banka vykonáva svoju podnikateľskú činnosť.

Zdroje obchodnej banky (pasíva banky):

- vlastné zdroje banky (cca 8%) – napr. vklady vlastníkov,
- cudzie zdroje banky (cca 92%) – vklady klientov, pôžičky od iných bánk a NBS.

Hlavné črty úročených účtov vo finančných inštitúciách

2. Vklady na požiadanie

- krátkodobé vklady klientov na ich bežných účtoch v banke,
- klient môže voľne disponovať a ich stav sa môže denne meniť
- najnižšie úročenie,
- pre banku najmenej stabilným zdrojom,
- z hľadiska likvidity sú pre ňu veľkým rizikom.

2. Úsporné vklady

- sú peniaze uložené prevažne FO na dlhšiu dobu za účelom sporenia,
- nemôžu sa využívať na bežný platobný styk,
- sú vyššie úročené,

- pre banku sú **stabilnejším zdrojom**,
- sú spojené s **výhrami, prémiami a pod.**

3. Termínované vklady

- vklady, pri ktorých sa klient dobrovoľne zaviazne po určitý čas nedisponovať s uloženými peniazmi
- najvyššie úročenie,
- pre banku sú najstabilnejším zdrojom,
- neslúžia na vykonávanie platobného styku.

Výber sa môže uskutočniť:

1. **V dohodnutom termíne** – po uplynutí dohodnutej lehoty, napr. o 6 mesiacov od uloženia,
2. **Dohodnutou výpovednou lehotou**
3. **Kombináciou predchádzajúcich možností** – napr. klient môže vybrať vklad najskôr o rok , ale musí výber oznámiť 30 dní pred splatnosťou

Aktívne operácie obchodných bánk

- **poskytovanie úverov**,
- **investičné činnosti banky** – investovanie do nehnuteľností a cenných papierov a obchodovanie s nimi.

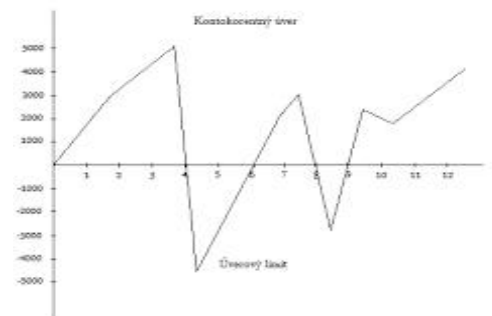
Banka požičiava peniaze klientom za dohodnutú cenu – **úrok**.

Druhy úverov

Krátkodobé úvery:

Kontokorentný úver:

- poskytuje banka klientovi v pohyblivej výške na jeho bežnom účte povolením záporného stavu na účte. Klient využíva kontokorentný úver, keď potrebuje rýchlo a pohodlne preklenúť prechodný nedostatok peňažných prostriedkov.

Eskontný úver:

- banka odkupuje zmenku od majiteľa pred lehotou jej splatnosti za menovitou hodnotu zníženú o diskont.

Lombardný úver:

- je zabezpečený založením hnutel'ného majetku alebo práva dlžníka (napr. cenné papiere, tovar, pohľadávky, drahé kovy, životné poisťky a pod.)

Strednodobé a dlhodobé úvery

Hypotekárny úver: určený na nadobudnutie, výstavbu alebo rekonštrukciu nehnuteľnosti. Úver je zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti (pozemky a stavby). Lehota splatnosti je najmenej 4 roky a najviac 30 rokov, poskytuje sa na základe hypotekárnej zmluvy, klient si môže uplatniť nárok **na štátny príspevok**.

Spotrebný úver: poskytuje banka prevažne fyzickým osobám na nákup spotrebného tovaru a na úhradu služieb (napr. dovoleníek).

Investičný úver: podniky na nákup dlhodobého majetku (stroje, autá, zariadenia, ...)

Princípy poskytovania úveru

Pri poskytovaní úveru musí banka dodržiavať tieto princípy:

Zmluvný princíp – banka poskytuje úver len na základe písomnej zmluvy, upravuje ho Obchodný zákonník.

Princíp účelovosti – banka skúma účel použitia úveru. Ide o tzv. účelový úver. Ak nie je účel stanovený, ide o bezúčelový úver.

Princíp návratnosti – poskytnutím úveru banka podstupuje riziko, že klient nebude schopný úver splácať. Preto posudzuje bonitu klienta.

Princíp zabezpečenia úveru – úver môže byť zabezpečený rôznymi spôsobmi: majetkom, ručiteľom, zárukou inej banky.

Princíp termínovosti – banka poskytuje úver na určitú dobu.

Princíp zúročiteľnosti – za poskytnutý úver musí dlžník banke platiť v dohodnutej výške úroky.

Úloha: Doplňte o aký princíp poskytovania úveru banka uplatnila v týchto prípadoch:

Pani Nová uzatvorila zmluvu o poskytnutí hypotekárneho úveru.

Banka si vyžiadala výpis z katastra nehnuteľností na dom, potvrdenie o jej príjme.

Pani Nová si plánuje kúpiť dvojizbový byt v Námestove.

Zaručila sa za úver svojim rodinným domom.

S bankou sa dohodla na 3,25 % p. a. úrokovej miere.

Hypotekárny úver bude splácať 20 rokov.

Postup pri poskytovaní úveru

Postup možno zhrnúť do týchto krokov:

1. **Vstupný rozhovor** – žiadateľ predloží svoje požiadavky a banka o ňom získa základné informácie a oboznamuje ho s podmienkami poskytovania úveru a dokladmi, ktoré musí predložiť.
2. **Žiadosť o poskytnutie úveru** – musí obsahovať: identifikáciu klienta, údaje o pomeroch klienta, druh úveru, výške úveru, navrhovaný spôsob a termíny čerpania a splácania úveru, spôsob zabezpečenia úveru, údaje o iných úveroch.

K žiadosti sa prikladajú prílohy podľa typu žiadateľa, napr. občiansky preukaz, výpis z obchodného registra, spoločenská zmluva, osvedčenie o živnostenskom podnikaní, ...

3. **Úverová analýza** – ide o preverenie schopnosti klienta splatiť záväzky voči banke.
4. **Uzavretie zmluvy o úvere a čerpanie úveru**
5. **Kontrola dodržiavania podmienok úverovej zmluvy** – banka priebežne kontroluje dodržiavanie podmienok dodržiavania úverovej zmluvy. Cieľom kontroly je sledovať riadne splácanie úveru a prijať opatrenia v prípade ohrozenia jeho splatenia.

Úloha: Vypočítajte úrok, ak banka poskytla slečne Novákovej úver 4 000 €. Lehota splatnosti je 180 dní. Úroková sadzba je 6 % p. a. (Vzorec na výpočet úroku = istina x úroková sadzba/100 x počet dní/360.)

Úloha: Doplňte do zadania ako sa označujú úrokové obdobia:

ročne	mesačne
polročne	týždenne
štvrtročne	denne

Opakovanie

1. Charakterizujte bankovú sústavu a jej druhy
2. Charakterizujte obchodné banky a vymenujte ich základné činnosti.
3. Uveďte členenie obchodných bánk podľa zamerania a podľa vlastníctva.
4. Vysvetlite podstatu pasívnych operácií bánk?
5. Popíšte 3 druhy vkladov, ktoré banka poskytuje?
6. Charakterizujte vklady na požiadanie a úsporné vklady
7. Vysvetlite úsporné vklady a druhy účtov, na ktorých sa realizujú.
8. Vysvetlite podstatu aktívnych operácií obchodných bánk.
9. Charakterizujte:
 - a) Kontokorentný úver
 - b) Eskontný úver
 - c) Lombardný úver
 - d) Hypotekárny úver
 - e) Spotrebný úver
 - f) Investičný úver
10. Vysvetlite pojem RPMN.
11. Elektronické bankovníctvo – výhody, význam
12. Aký úrok bude platiť klient, ak si od banky požičal úver 4 500 € na rok s 8 % p. a.
13. Aký úrok bude platiť klient, ak si od banky požičal úver 5 000 € na polroka s 7 % p. a.
14. 8. Ako by ste investovali 30 000 €. Svoje rozhodnutie zdôvodnite vzhľadom na výnos, likviditu a riziko.
15. **Rozhodnite, ktoré činnosti sú typické pre centrálnu banku a ktoré pre obchodnú banku:**
 - a) Bankový dohľad
 - b) Vydávanie peňazí do obehu
 - c) Prijímanie vkladov občanov
 - d) Zmenárenská činnosť
 - e) Výmena slovenských bankoviek za eurá
 - f) Poskytovanie úverov podnikateľom
 - g) Poskytovanie finančného lízingu
 - h) Vydávanie platobných kariet
 - i) Poskytovanie bankových služieb pre vládne inštitúcie
 - j) Poskytovanie úverov občanom

4 Riadenie rizika a poistenie

Naučíte sa:

- Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie.
- Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením
- Charakterizovať komerčné poistenie.
- Popísať výber vhodného poistného produktu s ohľadom na vlastné potreby.
- Vysvetliť základný účel verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.
- Charakterizovať dôchodkové poistenie – 1. pilier, 2. pilier a 3. pilier.
- Vysvetliť podstatu a význam životného poistenia.

4.1 Riziko

RIZIKO je pravdepodobnosť vzniku náhodnej udalosti.

Druhy rizík:

a) podľa charakteru:

- **živelné riziká** (živelné pohromy – povodne, víchrice, požiar bleskom, ...),
- **neživelné riziká** (napr. havárie áut, krádeže, úrazy, ...).

b) podľa ovplyvniteľnosti:

- **ovplyvniteľné riziká** – preventívnymi opatreniami môžeme zabrániť ich vzniku alebo ich znížiť (napr. riziko krádeže znížime namontovaním mreží na okná, alarmom, ...)
- **neovplyvniteľné riziká** – sú to najmä živelné riziká, ťažko sa predvídajú

c) podľa poistiteľnosti :

- **poistiteľné riziká** – poisťovne sú ochotné ich poisti, napr. riziko krádeže, úrazu,
- **nepoistiteľné riziká** – poisťovne nie sú ochotné ich poistiť (napr. riziko straty pri kúpe žrebov.

POISTNÉ RIZIKO predstavuje nebezpečenstvo, ktoré môže viesť k vzniku poistnej udalosti.

Podmienky poistného rizika: identifikovateľnosť rizika, možnosť vyčíslit' škodu, náhodnosť udalostí, ekonomická únosnosť -poisťovňa musí byť schopná niesť dané riziko

4.2 Poistenie

Základné pojmy a kategórie v poisťovníctve

Poisťný trh je miesto, na ktorom sa stretáva dopyt po poistnej ochrane s jej ponukou.

Poist'ovníctvo je odvetvie národného hospodárstva, ktoré poskytuje poistenie na poistnom trhu.

Základné kategórie poistenia	
Poistná doba	Doba, na ktorú fyzická alebo právnická osoba uzavrela poistnú zmluvu (napr. na 10 dní, 40 r.
Poistná suma	Suma, na ktorú sú poistené napríklad život, zdravie, majetok, ...
Poistné	Cena za poskytnutú poistnú ochranu
Poistné obdobie	Obdobie, kedy sa platí poistné, napr. ročne, mesačne, ...
Poistná udalosť	Skutočnosť, ktorá spôsobí poistné plnenie. Je daná poistnou zmluvou a poistnými podmienkami
Poistné plnenie	Peňažná suma vyplatená na základe poistnej udalosti
Odkupná hodnota	Peňažná suma, kt. bude vyplatená v prípade ukončenia poistenia pred uplynutím poistnej doby

Poistenie je špecifický druh tovaru, ktorý sa predáva na poistnom trhu.

Subjekty poistného vzťahu				
poist'ovateľ	poistník	poistený	poškodený	Oprávnená osoba
poist'ovňa	Osoba, ktorá uzavrela s poist'ovateľom poistnú zmluvu	Osoba, ktorej vzniká v prípade poistnej udalosti nárok na poistné plnenie	Osoba, ktorej vznikla škoda (táto osoba nie je vopred známa)	Osoba, ktorá má nárok na poistné plnenie namiesto poisteného, napr. v prípade smrti.

Klasifikácia poistení

Poistenie podľa záväznosti	
Zákonné poistenie	vzniká na základe zákona, poistná zmluva sa neuzatvára (sociálne a zdravotné poistenie)
Zmluvné poistenie	povinné zmluvné poistenie – vzniká na základe poistnej zmluvy a povinnosť poistenia vyplýva z osobitného predpisu (poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone povolania, napr. notárom, poľovníkov, daňových poradcov, letcov), povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla dobrovoľné zmluvné poistenie – vzniká na základe poistnej zmluvy a poistník sa dobrovoľne rozhodne, či sa poistí (poistenie majetku, životné poistenie, cestovné poistenie, ...)
Podľa času poistenia	
Krátkodobé poistenie	poistenie dohodnuté na dobu maximálne 1 rok, napr. cestovné poistenie na 14 dní
Dlhodobé poistenie	poistenie na dobu dlhšiu ako 1 rok alebo na dobu neurčitú, napr. životné poistenie
Podľa miery rizikovosti	
Rizikové	vyznačuje sa vysokou neurčitosťou vzniku poistnej udalosti (poistenie majetku, úrazu, ...)
Rezervotvorné	poist'ovňa vytvára poistné rezervy na poistné udalosti, ktoré v budúcnosti určite nastanú
Podľa odvetví	
Životné poistenie	Predmetom poistenia je smrť, dožitie, invalidita

Neživotné poistenie	Predmetom poistenia je majetok, zodpovednosť za škodu, úver a pod.
Podľa počtu rizík	
Jednoduché	Poistenie s jedným rizikom, napr. krádež, zodpovednosť za škodu, ...
združené	Ak je v jednej poistnej zmluve združených viac rizík (poistenie domácnosti pre prípad poškodenia majetku živelnou pohromou, vodou, krádež, ...)

Životné poistenie

ŽIVOTNÉ POISTENIE poskytuje poistnú ochranu pri udalostiach, ktoré sa bezprostredne týkajú človeka a súvisia s jeho životom, zdravím, smrťou alebo dožitím sa určitého veku.

Význam životného poistenia:

- Zabezpečuje poistenému peňažný príjem do budúcnosti (pri dožití sa určitého veku),
- Zabezpečuje oprávnené osoby v prípade poistnej udalosti (napr. smrť poisteného),
- Poskytujú poistnú ochranu a umožňujú dohodnúť pripoistenia (napr. úrazu, invalidity)
- Zabezpečuje podiel na výnosoch.

Životné poistenie je spravidla dlhodobé a uzatvára sa na určitý počet rokov (napr. 15, 40 rokov). Je kombináciou sporenia a poistenia proti rôznym životným rizikám.

Druhy životného poistenia:

- a) poistenie pre prípad dožitia
- b) poistenie pri prípad úmrtia
- c) dôchodkové poistenie
- d) pripoistenie (napr. pre prípad choroby, invalidity, úrazu a i.)

Typy životného poistenia

Kapitálové životné poistenie	Investičné životné poistenie
<ul style="list-style-type: none"> - klasické poistenie pre prípad smrti alebo dožitia - klientovi sa kumuluje a zhodnocuje sporivá zložka poistenia - riziko z investovania znáša poisťovňa - poisťovňa zaručuje už pri uzatvorení zmluvy sumu, ktorú vyplatí na konci poistného obdobia - nevýhodou je nižšie zhodnotenie vložených peňazí 	<ul style="list-style-type: none"> - spája výhody klasického životného poistenia s investovaním - klient si zvolí investičný fond, do ktorého sa vloží jeho poistné a môže meniť stratégiu investovania počas poistného obdobia - riziko z investovania znáša klient - poisťovňa nezaručuje pevne stanovenú sumu, ktorú vyplatí na konci poistného obdobia - výhodou je možnosť lepšieho zhodnotenia vložených peňazí

Pri výpočte poistného, ktorú poistník platí pravidelne sa zohľadňuje výška poistnej sumy, vstupný vek poisteného, dobu trvania poistenia, povolanie, zdravotný stav, počet poistných rizík.

Neživotné poistenie

NEŽIVOTNÉ POISTENIE poskytuje poistnú ochranu v prípade vzniku náhodných udalostí, ktoré súvisia s majetkom, so zodpovednosťou za škodu a s rôznymi finančnými stratami. V súčasnosti sem patrí aj poistenie úrazu a choroby.

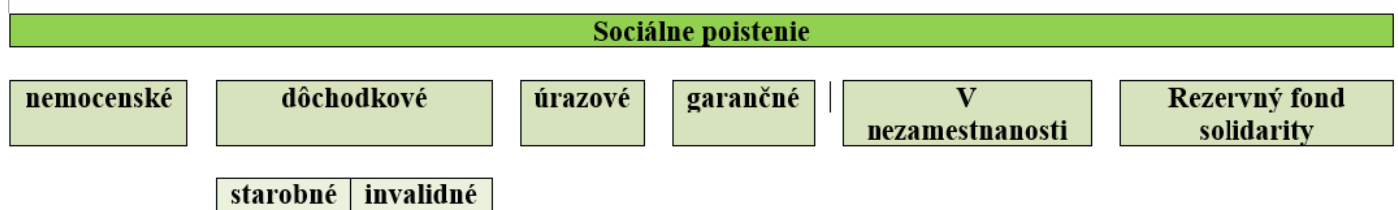
Druhy neživotného poistenia:

- **poistenie majetku** – poistenie vecí (budov, domácností, strojov, zvierat, ...), **poistenie záujmov** (úverov, vkladov, ...)
- **poistenie zodpovednosti za škodu** – napr. z prevádzky motorového vozidla, za škodu spôsobenú pri výkone povolania)
- **poistenie osôb** – napr. poistenie úrazu, choroby, pobytu v nemocnici, cestovné poistenie)

4.3 Sociálne poistenie a zdravotné poistenie

SOCIÁLNE POISTENIE je zamerané na sociálne riziká. Je súčasťou sociálnej politiky štátu, ktoré sa uskutočňuje prostredníctvom Sociálnej poisťovne.

Sociálne riziká sú udalosti, ktoré prinášajú jednotlivcom stratu alebo zníženie ich príjmu.

Nemocenské poistenie – poistenie pre prípad PN, tehotenstva a materstva

Dôchodkové poistenie – skladá sa zo starobného (poistenie na zabezpečenie príjmu v starobe) a invalidného (poistenie pre prípad invalidity).

Úrazové poistenie – poistenie pre prípad poškodenie zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

Garančné poistenie – poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa.

Poistenie v nezamestnanosti – poistenie pre prípad straty príjmu v dôsledku nezamestnanosti.

Rezervný fond solidarity – prispievajú doň najmä zamestnávateľia, slúži na ochranu spoiteľov v systéme starobného dôchodkového sporenia.

Dávky sociálneho poistenia	
Dávky nemocenského poistenia	nemocenské (PN), ošetrovné (ošetrovanie chorého člena rodiny), materské, vyrovnávacía dávka (pri preradení tehotnej zamestnankyne na inú prácu)
Dávky dôchodkového starobného poistenia	Starobný, predčasný starobný, vdovský, vdovecký, sirotsky
Dávky dôchodkového invalidného poistenia	Invalidný, vdovský, vdovecký, sirotsky
Dávky úrazového invalidného poistenia	Úrazová renta, úrazový príplatok, jednorazové odškodnenie
Dávky garančného poistenia	Sa vyplácajú v prípade,, ak zamestnávateľ nevyplatil zamestnancovi mzdu v dôsledku svojej pracovnej neschopnosti
Dávky v nezamestnanosti	Sa vyplácajú max. 6 mesiacov vo výške 50 % denného vymeriavacieho základu (za posledné 4 roky bol poistený v nezamestnanosti aspoň 2 roky, t. j. 730 dní)

Dôchodkový systém v Slovenskej republike

V SR má dôchodkový systém 3 piliere, t. j. rozlišujeme 3 zdroje financovania dôchodku.

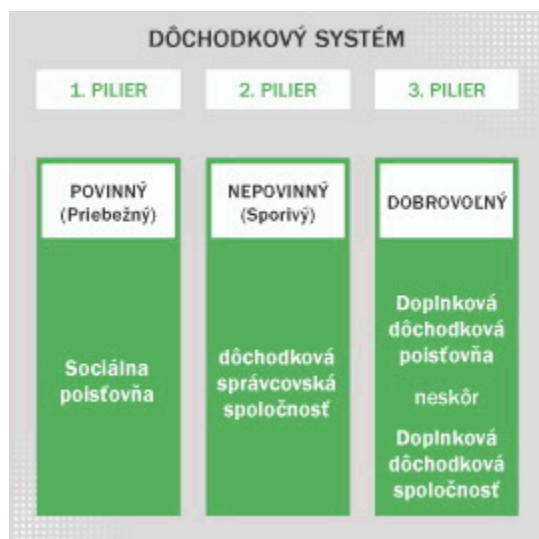
1. pilier (priebežný) – zabezpečuje Sociálna poisťovňa. Ide o povinný pilier, do ktorého sa platia a odvody na dôchodkové poistenie. Sociálna poisťovňa z nich vypláca priebežne starobné a predčasné starobné dôchodky. Pri výpočte starobných dôchodkov sa berie do úvahy počet odpracovaných rokov a príjem občana za celý jeho aktívny život.

2. pilier (sporivý) – spravujú dôchodcovské správčovské spoločnosti. Časť peňazí sporiteľ a sa odvedie na jeho osobný dôchodkový účet. Sporiteľ si môže vybrať, do ktorého fondu investuje svoje peniaze. Sú tri typy fondov:

- rastový fond – predpokladá vyššie zhodnotenie peňazí pri vyššom riziku
- vyvážený fond – predpokladá rovnomerné zhodnotenie peňazí
- konzervatívny fond – predpokladá mierne zhodnotenie peňazí pri minimálnom riziku.

Druhý pilier má oproti prvému pilieru niekoľko výhod, napr. umožňuje zhromažďovať peniaze na osobnom účte, ktorý je súkromným majetkom sporiteľa a je možné ich dediť, umožňuje kontrolovať účet cez internet, poskytuje možnosť lepšie zhodnotiť peniaze. Nevýhodou sú poplatky za vedenie účtu a správu dôchodkového fondu.

3. pilier (doplňkový) – zabezpečujú doplnkové dôchodkové spoločnosti (DDS). Prispievanie je dobrovoľné. Sporiteľ sa sám rozhoduje o výške poistného. Istou sumou môže prispievať aj zamestnávateľ.

ZDRAVOTNÉ POISTENIE je poistenie, na základe ktorého sa poistencovi poskytuje zdravotná starostlivosť a služby súvisiace s jej poskytovaním. Rozlišujeme verejné a individuálne zdravotné poistenie.

V súčasnosti musí byť každý obyvateľ EÚ povinne zdravotne poistený. Platí, že osoba poistená v ktoromkoľvek členskom štáte má nárok na poskytnutie potrebnej zdravotnej starostlivosti v každom z členských štátov EÚ. Je potrebné, aby každá osoba mala **európsky preukaz zdravotného poistenia**.

Otázky

1. Charakterizujte riziko
2. Vymenujte druhy rizík podľa charakteru, ovplyvniteľnosti a poistiteľnosti
3. Charakterizujte poistné riziko a jeho podmienky
4. Uveďte príklady na riziká pri podnikateľskej činnosti
5. Definujte poistný trh a uveďte jeho subjekty
6. Vysvetlite základné kategórie poistenia: poistná doba, poistná suma, poistné, poistné obdobie, poistná udalosť, poistné plnenie a odkupná hodnota
7. Porovnajete pojmy poisťovníctvo a poistenie
8. Vysvetlite funkcie poistenia
9. Uveďte princípy, ktoré platia v poistnom vzťahu
10. Charakterizujte subjekty poistného vzťahu
11. Uveďte klasifikáciu poistenia z hľadiska záväznosti a z hľadiska odvetví
12. Uveďte klasifikáciu poistenia z hľadiska miery rizikovosti, počtu rizík a času
13. Vysvetlite pojem zaistenie
14. Porovnajete životné a neživotné poistenie
15. Vymenujte poistné druhy pri životnom poistení
16. Porovnajete kapitálové a investičné životné poistenie
17. Vymenujte poistné druhy pri neživotnom poistení
18. Charakterizujte sociálne poistenie a uveďte príklady na sociálne riziká
19. Vymenujte druhy sociálneho poistenia
20. Opíšte dôchodkový systém v Slovenskej republike
21. Uveďte príklady na dávky sociálneho poistenia
22. Charakterizujte zdravotné poistenie

5 Vysvetlenie vybraných pojmov finančnej gramotnosti:

IBAN

IBAN je medzinárodná forma čísla bankového účtu, ktorá zabezpečuje jednoznačnú identifikáciu účtu, krajiny a banky príjemcu platby v rámci Európskej únie.

IBAN má v rôznych krajinách inú dĺžku znakov od 11 do 34 znakov. Napríklad Nórsko má 15 znakov, Belgicko 16 znakov, Nemecko 22 znakov, Francúzsko 27 znakov.

Dĺžka IBAN-u pre Slovensko je vždy **24 znakov**. Jeho štruktúra je nasledovná:

SK08 0900 000000 0123123123

- SK – kód krajiny
- 08 – kontrolné dvojčíslicie
- 0900 – kód banky
- 000000 – predčíslicie účtu
- 0123123123 – číslo účtu

Zistite prostredníctvom IBAN kalkulačky (napr. na <https://www.nbs.sk/sk/platobne-systemy/iban/vypocet-iban-pre-sr>) IBAN bankového účtu, ak číslo účtu v starom formáte bolo:

1027071110/1111, bankové číslo v tvare IBAN:

BIC SWIFT

BIC SWIFT kód je kód banky v medzinárodnom formáte. BIC alebo SWIFT je identifikačný kód banky zložený z 8 alebo 11 alfanumerických znakov. BIC - SWIFT kódy bánk pridáva spoločnosť SWIFT. Je to Spoločnosť pre medzinárodnú bankovú finančnú telekomunikáciu (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication).

Zistite na internete BIC/SWIFT kód týchto bánk:

Slovenská sporiteľňa, a. s.

Primabanka, a. s.

Tatrabanka, a. s.

Ročná percentuálna miera nákladov

Pri úvere je cenou úroková sadzba, vyjadrená v %, na základe ktorej sa vypočíta úrok (suma v €). Úroková miera nevyjadruje presne cenu úveru, lebo klient často platí okrem úroku aj iné poplatky (napr. za vedenie účtu, za vybavenie úveru, poistenie úveru apod.). Presnejším ukazovateľom je **ročná percentuálna miera nákladov (RPMN)**, ktorá okrem úrokovej sadzby zahŕňa aj poplatky spojené s úverom. Čím nižší RPMN, tým výhodnejší pre klienta.

RPMN predstavuje celkové náklady spojené s úverom.

Úloha: Rozhodnite, ktorý úver je výhodnejší, ak si rodina Gramotných hce požičať 1 327,76 € a chce ho splácať v mesačných splátkach.

Banka ALFA		Banka BETA	
Úroková sadzba	13,70%	Úroková sadzba	7,80 %
Mesačná splátka	63,07 €	Mesačná splátka	59,75 €
Jednorazový poplatok za vybavenie úveru	14,94 €	Jednorazový poplatok za vybavenie úveru	69,71 €
Pravidelný poplatok za vedenie úver. účtu	1,66 €	Pravidelný poplatok za vedenie úver. účtu	3,32 €
RPMN	18,10%	RPMN	20,10 %

Druhy platobných kariet

DEBETNÁ KARTA

Debetnú kartu bežne dostanete k vášmu bankovému účtu. Vďaka nej máte **prístup k vašim peniazom**, ktoré máte na bežnom účte v banke. Čiže, keď zaplatíte debetnou kartou, platíte svojimi vlastnými finančnými prostriedkami.

Poplatky:

Poplatok za vydanie debetnej karty neplatíte, pokiaľ využívate v banke **balík služieb**. Zvyčajne v balíku máte zahrnuté aj **neobmedzené platby kartou u obchodníka (doma i v zahraničí), internetové platby a výbery z bankomatu vlastnej banky**. Výbery z bankomatu cudzej banky sú zvyčajne spoplatnené.

KREDITNÁ KARTA

Kreditnú kartu vám môže vydať aj banka, v ktorej účet nemáte. Pri používaní **kreditnej karty** teda nečerpáte svoje finančné prostriedky, ale **požičiavate si peniaze banky**. Je to forma úveru. Ak tieto „požičané“ peniaze vrátite **banke** v bezúročnom období, banka vám za požičanie nebude účtovať žiadne úroky. Vo väčšine prípadov ide o obdobie približne 45-50 dní, kedy máte možnosť banke financie vrátiť v podstate zadarmo. To je hlavná výhoda kreditnej karty – viete si požičať rýchlo, a keď peniaze vrátite do stanoveného termínu, úroky neplatíte. Ak nezaplatíte banke celú sumu v bezúročnom období, banka vám

bude účtovať úroky. Oproti obvyčajnému **spotrebnému úveru** sú úroky pomerne vysoké, pohybujú sa vo výške 19% ročne. **Kreditné karty sú tak jeden z najdrahších úverových produktov.**

CHARGE KARTA je druh platobnej karty. Na rozdiel od kreditnej karty, prostriedky vyčerpané z charge karty sú splatné vždy v celku a do konkrétneho dňa v mesiaci. Charge kartu teda nie je možné splácať postupne. Všetky peniaze vyčerpané z Charge karty v jednom mesiaci sú splatné do určitého dňa nasledujúceho mesiaca. Na slovenskom trhu sa možno stretnúť s charge kartami American Express alebo Diners Club.

Zoznam použitej literatúry

ORBÁNOVÁ D., VELICHOVÁ L.: Podniková ekonomika 4 pre 4. ročník študijného odboru obchodná akadémia. Bratislava: SPN, 2019.
KOVALČÍKOVÁ Z. a kol.: Základy finančnej gramotnosti, Bratislava: MPC, 2011.
Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.2
Finančná gramotnosť v kocke – učebná pomôcka pre stredoškólkov, Bratislava: Nadácia Partners, 2021.

<https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.sk.html>

<https://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/ii-pilier-starobne-dochodkove-sporenie/>

<https://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/financne-trhy/urokove-sadzby/priemerne-urokove-miery-z-uverov-bank>

<https://www.fingo.sk/blog/kolko-penazi-potrebujete-aby-ste-mohli-rozumne-investovat/>

https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_INTERN/sp0028rs/v_sp0028rs_00_00_00_sk

https://sdw.ecb.europa.eu/quickview.do?SERIES_KEY=122.ICP.M.U2.N.000000.3.ANR

<https://slovak.statistics.sk/>

<https://nbs.sk/>

<https://fovsr.sk/>

<https://www.garancnyfond.sk/>

Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení v z. n. p.

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v z. n. p.

Prílohy

Príloha 1

Test Aký typ investora som¹

Test by vám mal pomôcť zistiť, aký ste typ investora, t. j. ktoré finančné produkty sú pre vás vhodné. Predpokladajte, že máte k dispozícii určitú sumu peňazí a chcete ju investovať do vhodného finančného nástroja. Vyberte si v každej otázke jednu z odpovedí:

- a) **Aký je cieľ vášho investovania?**
 - a) Najbezpečnejšie uloženie peňazí
 - b) Vytvorenie finančnej rezervy
 - c) Získanie atraktívneho výnosu aj za cenu vysokého rizika
- b) **Na aké obdobie plánujete investovať?**
 - a) Do 3 rokov
 - b) 3 – 5 rokov
 - c) Nad 5 rokov
- c) **Aké sú vaše očakávania z investovania alebo vloženia peňazí do banky?**
 - a) Istota aj za cenu priemerného výnosu
 - b) Vyšší výnos ako pri bežných bankových produktoch a prijatím veľkého rizika
 - c) Výnos oveľa vyšší ako pri bežných bankových produktoch s prijatím vysokého rizika
- d) **Ako často chcete sporiť/investovať?**
 - a) Pravidelne
 - b) Príležitostne
 - c) Jednorazovo
- e) **Akú hodnotu peňazí, ktoré máte, predstavuje približne výška vašej investície?**
 - a) Viac ako polovicu
 - b) Viac ako štvrtinu a menej ako polovicu
 - c) Menej ako štvrtinu
- f) **S ktorými finančnými produktmi už máte osobné skúsenosti?**
 - a) Nemám žiadne skúsenosti s bankovými a investičnými produktmi
 - b) Aspoň raz som využil bankové a investičné produkty
 - c) Opakovane využívam bankové a investičné produkty
- g) **Investujete v banke na 1 rok. Ktorú z nasledujúcich alternatív by ste si vybrali?**
 - a) V najlepšom prípade zisk 3%, v najhoršom zisk 1%
 - b) V najlepšom prípade zisk 5%, v najhoršom prípade žiadnu stratu/zisk
 - c) V najlepšom prípade zisk 25%, v najhoršom prípade stratu 25 %
- h) **Ako by ste reagovali na pokles hodnoty vašej investície o 6%?**
 - a) Nebudem čakať, investíciu ihneď zruším
 - b) Obávam sa výkyvov investície, nebudem ju však predčasne ukončovať
 - c) Krátkodobý pokles mi neprekáža, urobím ďalší nákup, lebo cena je teraz výhodná.

Vyhodnotenie:

Ak ste si zvolili **väčšinu odpovedí a)** a zároveň hľadáte len možnosť vytvorenia finančnej rezervy, sú pre najhodnejšími produktami tradičné bankové vklady – termínované vklady, kapitálové životné poistenie alebo peňažné podielové vklady.

Ak ste si zvolili **väčšinu odpovedí b)**, ste otvorení zaujímavým možnostiam investovania, ako napríklad garantované produkty, dlhopisové podielové fondy, zaistené fondy, zmiešané fondy s nízkym podielom akcií

Ak ste si zvolili **väčšinu odpovedí c)** a zároveň ste si na začiatku zvolili cieľ, aby vaše peniaze pracovali za vás, sú pre vás vhodnými produktami zmiešané a akciové fondy, investičné životné poistenie a cenné papiere.

¹ ORBÁNOVÁ D., VELICHOVÁ E.: Podniková ekonomika 4 pre 4. ročník študijného odboru obchodná akadémia. Bratislava: SPN, 2019, str. 117

Príloha 2

Test Začiatočník

- 1. Vyberte správnu charakteristiku hypotekárneho úveru**
 - a) klient musí mať v banke zriadený svoj účet a má povolenie záporného stavu na účte
 - b) banka odkupuje zmenku od majiteľa zmenky pred lehotou jej splatnosti
 - c) je zabezpečený založením hnuťel'ného majetku alebo práva
 - d) je určený na stavbu, rekonštrukciu alebo kúpu nehnuteľnosti
- 2. Vyberte správnu charakteristiku eskontného úveru**
 - a) klient musí mať v banke zriadený svoj účet a má povolenie záporného stavu na účte
 - b) banka odkupuje zmenku od majiteľa zmenky pred lehotou jej splatnosti
 - c) je zabezpečený založením hnuťel'ného majetku alebo práva
 - d) je určený na stavbu, rekonštrukciu alebo kúpu nehnuteľnosti
- 3. Ak si chceš postaviť svoj dom, o aký úver požiadaš banku:**
 - a) investičný úver
 - b) hypotekárny úver
 - c) spotrebný úver
 - d) kontokorentný úver
- 4. Vyberte správnu charakteristiku lombardného úveru**
 - a) klient musí mať v banke zriadený svoj účet a má povolenie záporného stavu na účte
 - b) banka odkupuje zmenku od majiteľa zmenky pred lehotou jej splatnosti
 - c) je zabezpečený založením hnuťel'ného majetku alebo práva
 - d) je určený na stavbu, rekonštrukciu alebo kúpu nehnuteľnosti
- 5. Vyberte správnu charakteristiku vkladov na požiadanie**
 - a) pre banku predstavujú najstabilnejší zdroj
 - b) pre banku sú najmenej rizikové
 - c) nemôžu sa využívať na bežný platobný styk
 - d) klient s nimi môže voľne disponovať
- 6. Stavebné sporenie patrí medzi**
 - a) vklady na požiadanie
 - b) úsporné vklady
 - c) termínované vklady
 - d) spotrebné úvery
- 7. Vyberte, ktoré činnosti sú typické pre centrálnu banku:**
 - a) poskytuje úvery podnikateľom
 - b) prijíma vklady od obyvateľstva
 - c) vydáva platobné karty
 - d) vydáva peniaze do obehu
- 8. Ktoré tvrdenie o kreditnej karte je správne:**
 - a) vydáva sa k bežnému účtu
 - b) klient disponuje s vlastnými peniazmi, ktoré má na účte
 - c) určité obdobie sú peniaze bezúročné
 - d) je to jeden z najlacnejších úverov
- 9. Vyberte správne tvrdenie o IBAN:**
 - a) počet znakov je rovnaký vo všetkých krajinách
 - b) používa sa v členských krajinách EÚ
 - c) na Slovensku má 34 znakov
 - d) slúži len na presnú identifikáciu krajiny a banky
- 10. Čo znamená skratka RPMN?**
 - a) Ročná priemerná miera nedoplatkov.
 - b) Ročná percentuálna miera nákladov.
 - c) Regulovaná primeraná miera nákladov.
 - d) Rovnaké právo menovej nezávislosti.

Príloha 3

Test Pokročilý

1. **Ktoré tvrdenie o obchodnej banke je správne**
 - a) vydáva bankovky a mince
 - b) riadi platobný styk
 - c) poskytuje investičné úvery
 - d) spravuje devízové rezervy
2. **Ktoré tvrdenie o centrálnej banke je správne:**
 - a) poskytuje investičné úvery podnikom
 - b) poskytuje hypotekárne úvery domácnostiam a jednotlivcom
 - c) riadi platobný styk
 - d) vedie účty veľkým zahraničným podnikom
3. **Vyberte správne tvrdenie o RPMN:**
 - a) okrem úrokovej miery zahŕňa aj poplatky spojené s úverom
 - b) čím je táto miera vyššia, tým je to pre klienta lepšie
 - c) úroková miera nie je zahrnutá do ročnej percentuálnej miery nákladov
 - d) stanovuje ju Národná banka Slovenska
4. **Pán Múdry uhradil zo svojho účtu výdavky, ktoré boli vyššie ako jeho príjmy na účte. Mohol to urobiť preto, lebo banka mu poskytla:**
 - a) investičný úver
 - b) hypotekárny úver
 - c) spotrebný úver
 - d) kontokorentný úver
5. **Banka poskytla klientovi úver v hodnote 15 000 € s úrokovou sadzbou 5 % p. a. Vypočítajte výšku úroku, ktorý zaplatí klient za pol roka:**
 - a) 375 €
 - b) 720 €
 - c) 7 200 €
 - d) 3 750 €
6. **Ktorý z týchto výrokov najlepšie charakterizuje termínovaný účet?**
 - a) Je to účet, z ktorého pravidelne mesačne uhrádzame naše pravidelné výdavky v dohodnutom termíne.
 - b) Je to sporiaci účet, na ktorý si pravidelne mesačne ukladáme dohodnutú sumu v stanovenom termíne.
 - c) Klient sa zaväzuje vybrať svoj vklad až po uplynutí určitej lehoty, preto mu banka poskytuje vyšší úrok.
 - d) Je to účet, z ktorého si vkladateľ nemôže vybrať svoje peniaze až do zrušenia účtu.
7. **Ktoré tvrdenie o debetnej karte je správne:**
 - a) klient nemusí mať účet v banke, ani v inej inštitúcii
 - b) klient disponuje s vlastnými peniazmi, ktoré má na účte
 - c) určité obdobie sú peniaze bezúročné, potom sa úročia vysokými úrokmi
 - d) je to jeden z najlacnejších úverov
8. **Ktoré tvrdenie nie je znakom burzy?**
 - a) na burzové obchody je potrebné povolenie
 - b) obchodovať môžu len členovia burzy
 - c) účastníkov burzy členíme na priamych a nepriamych účastníkov
 - d) obchody sa uskutočňujú medzi obyvateľstvom a bankami
9. **Vyberte správnu tvrdenie o finančnom trhu**
 - a) cenou na finančnom trhu je úver
 - b) na finančnom trhu sa presúvajú voľné peňažné prostriedky z deficitného sektoru do prebytkového sektoru prostredníctvom finančných nástrojov
 - c) obchoduje sa na ňom len s krátkodobými finančnými nástrojmi
 - d) prostredníctvom finančného trhu sa presúvajú finančné prostriedky od tých, ktorí ich majú k tým, ktorí tieto prostriedky potrebujú.
10. **Finančný trh členíme na tieto segmenty**
 - a) peňažný, kapitálový, trh so zlatom, trh so striebrom, devízový, valútový, trh
 - b) peňažný, kapitálový, poisťový, trh drahých kovov a devízový, trh
 - c) peňažný, kapitálový, trh so zlatom, poisťový a devízový, trh
 - d) peňažný, kapitálový, valútový, trh drahých kovov a poisťový, trh
11. **Medzi nástroje peňažného trhu patrí**
 - a) akcie
 - b) termínovaný vklad na 3 mesiace
 - c) hypotekárny úver
 - d) finančný lízing
12. **Zlaté pravidlo investovania znamená**
 - a) dosiahnuť čo najvyšší výnos pri čo najnižšom riziku a čo najnižšej likvidite
 - b) dosiahnuť čo najvyšší výnos pri čo najnižšom riziku a čo najvyššej likvidite
 - c) dosiahnuť čo najvyšší výnos pri čo najvyššom riziku a čo najvyššej likvidite
 - d) dosiahnuť čo najnižší výnos pri čo najnižšom riziku a čo najvyššej likvidite

Príloha 4

Test Odborník

IBAN je skratka pre International Bank Account Number. Je to štandardná medzinárodná forma zápisu bankového čísla účtu. Jeho špecifický tvar a jednotlivé časti umožňujú jednoznačnú identifikáciu banky, čísla účtu a krajiny. Táto zmena prišla na Slovensko a začala platiť od 1.2.2016. Jeho tvar pozostáva s vášho starého čísla účtu, kódu krajiny, kódu banky a predčíslia účtu.

Úloha: v banke si si založil účet. Jeho IBAN je zakódovaný a rozlúštiš ho, len ak si finančne gramotný. Ak správne odpovieš na nasledovné otázky, získaš IBAN k tvojmu fiktívnemu bankovému účtu.

a) Ak sú tvoje príjmy nižšie ako výdavky, tvoj rozpočet je:

1. schodkový/deficitný - dlžník
2. prebytkový – investor
3. vyrovnaný - spotrebiteľ

b) Dvaja kamaráti Pavol a Peter sa rozhodli, že každý si svoje úspory vo výške 5 000 € s úrokovou sadzbou 1,3 % uloží v banke. Rozhodujú sa, či je výhodnejšie zvoliť jednoduché úročenie alebo zložené úročenie. Aká je správna odpoveď?

4. výhodnejšie je jednoduché úročenie
5. výhodnejšie je zložené úročenie
6. obe možnosti sú rovnako výhodné

c) V januári si si vložil 3 000 € na účet s úrokovou sadzbou 2,5 % za pol roka (p. s.). A odvtedy si neurobil žiadne ďalšie vklady ani výbery. Aký bude tvoj výnos za celý rok?

7. viac ako 150 €
8. 75 €
9. 150 €

d) Akciové trhy reagovali na situáciu na trhu poklesom o viac ako 30%. Ako označujeme takýto jav?

1. býčí trh
2. medvedí trh
3. inflácia

e) Ktorý z pilierov dôchodkového systému na Slovensku je povinný?

4. I. pilier
5. II. pilier
6. III. pilier

f) Ak sa rozhodneš investovať do kúpy bytu s cieľom užívania bytu na vlastné bývanie, byt je pre teba:

7. Zdroj pasívneho príjmu
8. aktívum
9. pasívum

g. Na čo kladú dôraz ESG investície?

1. je to označenie pre investície do sociálne zodpovedných firiem, pri ktorých sa zohľadňujú environmentálne, sociálne faktory a faktory podnikového riadenia
2. ide o označenie investičnej stratégie, ktorá preferuje firmy s vysokým rastom zisku (earnings), jeho stabilnosti (stability) a rastu trhového podielu (growth).
3. súhrnne označujú všetky finančné nástroje, ktoré možno využiť na maximalizáciu výnosov portfólia (napr. deriváty).

h) Kúpu auta sa rozhodneš riešiť pomocou finančného lízingu. Kedy sa stávaš majiteľom auta?

4. Po podpise zmluvy si automaticky vlastníkom auta
5. až po splatení finančného lízingu sa auto stáva tvojím majetkom
6. vlastníkom auta si až po splatení akontácie

i) V TV reklamujú notebook, ktorého cena je 1 000 €. Firma ponúka jeho kúpu i na splátky. Uvádza, že notebook môže byť tvoj za 49 € mesačne. Môžeš sa rozhodnúť o výhodnosti alebo nevýhodnosti úveru z uvedených informácií?

7. Nie, nie je uvedená doba splácania úveru
8. nie, nie je uvedená doba splácania ani ročná percentuálna miera nákladov
9. áno, je uvedená výška mesačnej splátky aj výška úveru

j) Čo tvorí takzvaný investičný trojuholník?

1. akcia, riziko, výnos
2. Výnos, riziko, likvidita
3. majetok, výnos, likvidita

k) Čo znamená skratka PZP?

4. povinné zdravotné poistenie
5. povinné zmluvné poistenie
6. povinné zákonné poistenie

l) Inflácia sa v októbri 2022 pohybovala na úrovni 14,9 %. Akým spôsobom dokážeš najefektívnejšie ochrániť svoje úspory pred znehodnotením?

7. termínovaným vkladom
8. investíciou do realitných fondov
9. uložením hotovosti pod vankúš

Tu napíš svoje riešenie:

Tvoj IBAN	S	K	2	1	0	9	0	0	0	0	0	0
													a)	b)	c)	d)	e)	f)	g)	h)	i)	j)	k)

